

Beslut om ansökningar att starta eller utöka fristående skola – läsåret 2019/20

Innehållsförteckning

Inledning	3
Godkända nyetableringar av fristående skolor	4
Antalet fristående gymnasieskolor som får starta är oförändrat	4
Färre fristående grundskolor har fått tillstånd att starta	4
Befintliga huvudmän får ansökningar godkända i högre grad än nya	5
Vanligast med godkända skolor i större städer	7
Nästan alla godkända huvudmän är aktiebolag	7
Godkända utökningar av fristående skolor	9
Antalet fristående skolor som får utökas har nästan fördubblats	9
Gymnasieskolor står för nästan alla godkända utökningar av fristående skolor	9
Antalet godkända utökningar av fristående grundskolor ökade från låga nivåer	10
Avslagsbeslut för ansökningar om fristående skolor	10
Andelen avslag minskade jämfört med förra året	10
Otillräckligt elevunderlag bakom flest avslag	11

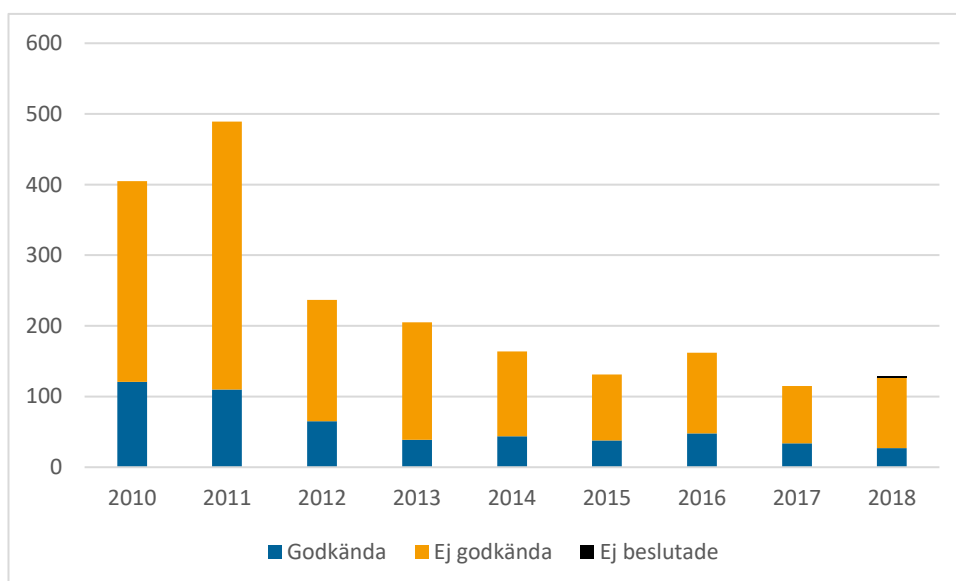
Inledning

Skolinspektionen har godkänt 27 ansökningar om att starta fristående skola och 101 ansökningar om att utöka befintlig fristående skola inför läsåret 2019/20. En stor majoritet av de ansökningar som har godkänts gäller gymnasieskolor. Antalet godkända nyetableringar har minskat något jämfört med föregående år samtidigt som antalet godkända utökningar nästan har fördubblats. En stor andel av de godkända utökningarna utgörs av ansökningar om avvikelser inom de nationella programmen¹ i gymnasieskolan.

Denna rapport visar statistik över beslut gällande 315 ansökningar.² Rapporten bygger på de initiala beslut som Skolinspektionen har fattat. Eftersom besluten kan överklagas så kan det slutgiltiga antalet godkända ansökningar skilja sig från det som redovisas här.

Skolinspektionen bedömer ansökningar utifrån kraven i skollagen samt övriga lagar, förordningar och myndighetsföreskrifter som gäller för den aktuella skolformen. Under handläggningen kontrolleras och bedöms bland annat innehållet i ansökan, kommunernas yttranden, antagningsstatistik till gymnasieskolan (om ansökan gäller gymnasieskola), ekonomin hos sökanden samt eventuella anmälningsärenden och tillsynsbeslut.

Diagram 1. Antal godkända respektive ej godkända ansökningar om nyetablering av fristående skola, 2010–2018.

¹ Särskilda varianter av nationella program, status som riksrekryterande utbildning eller nationellt godkänd idrottsutbildning.

² Det finns två ansökningar som vid tidpunkten för rapportens framtagning ännu inte hade fått något beslut. Ansökningarna avser huvudmän med pågående tillsynsärenden.

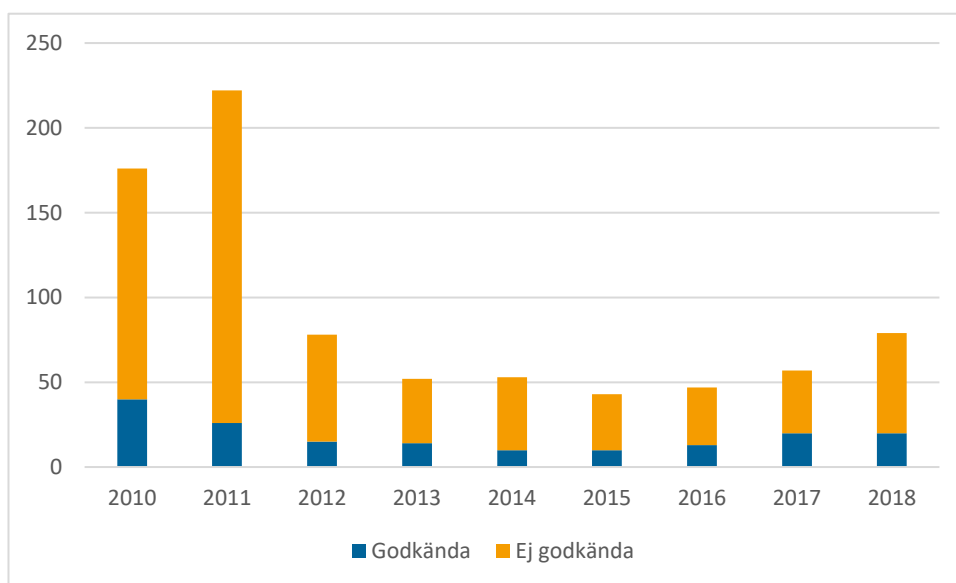
Godkända nyetableringar av fristående skolor

Antalet fristående gymnasieskolor som får starta är oförändrat

Sammanlagt 20 av de 27 ansökningar om nyetablering av fristående skola som har godkänts gäller gymnasieskolor. Det är samma antal som förra året. Precis som förra året var det i år också endast en ansökan som gällde gymnasiesärskola och den blev inte godkänd.

Då antalet ansökningar var högre i år än förra året innebär det att andelen godkännanden minskade från 35 procent förra året till 25 procent i år. Andelen godkända gymnasie- och gymnasiesärskolor är den lägsta sedan 2015 samtidigt som antalet ansökningar är det högsta sedan 2011.

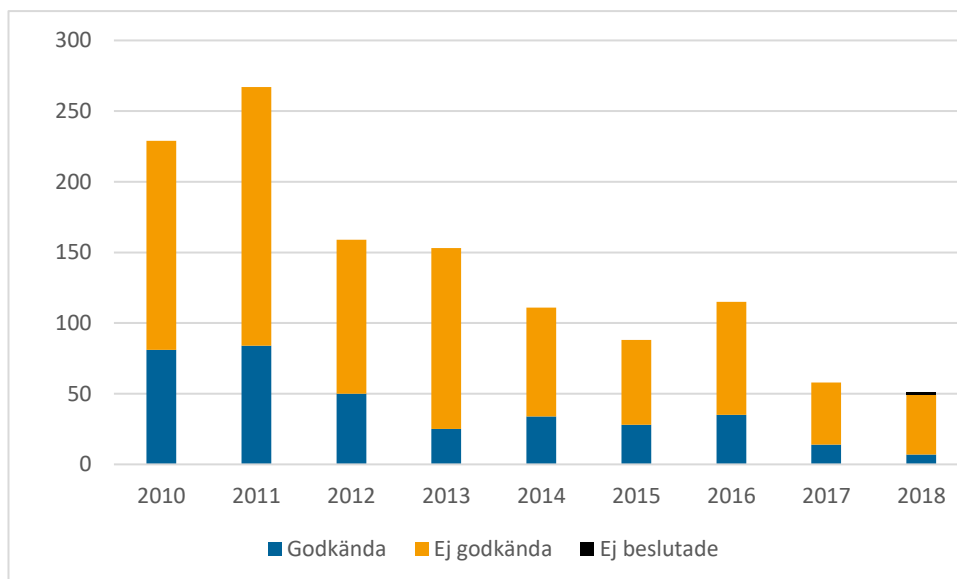
Diagram 2. Antal godkända respektive ej godkända ansökningar om nyetablering av fristående gymnasieskola/gymnasiesärskola, 2010–2018.

Färre fristående grundskolor har fått tillstånd att starta

Sju ansökningar om nyetablering av fristående grundskola har godkänts, vilket endast är drygt hälften så många som föregående år. En ansökan om nyetablering av grundskola inkom, men fick avslag. Även om två ansökningar fortfarande inväntar beslut kommer antalet godkända grundskolor ändå att vara det klart lägsta under den period som Skolinspektionen har handlagt denna typ av ärenden. Även intresset för att starta fristående grundskola är det lägsta sedan Skolinspektionen bildades 2008 och övertog ansvaret för tillståndsprövning. För andra året i rad har färre antal grund- och grundskolor än gymnasie- och gymnasiesärskolor godkänts. Tidigare år har förhållandet varit det motsatta.

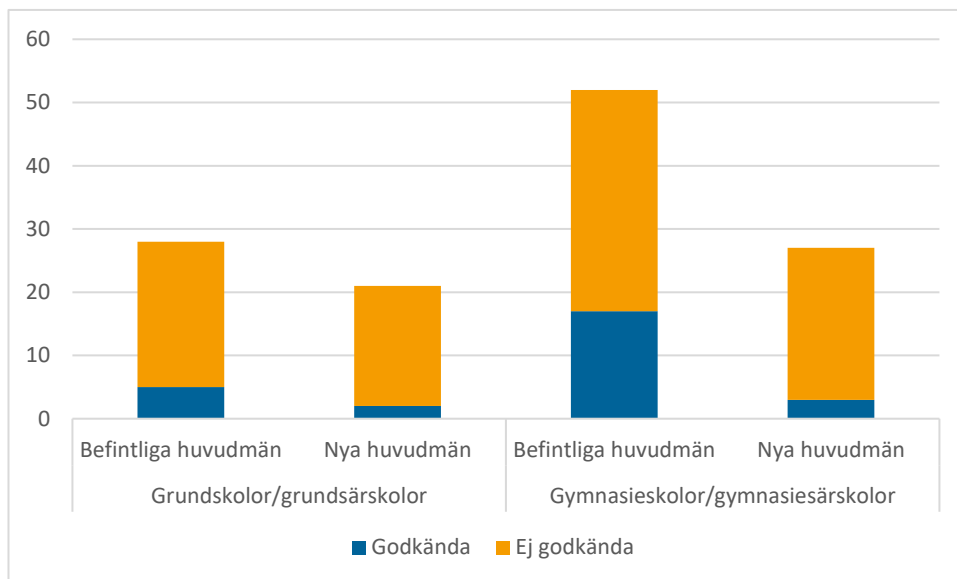
Diagram 3. Antal godkända respektive ej godkända ansökningar om nyetablering av fristående grundskola/grundsärskola, 2010–2018.

Befintliga huvudmän får ansökningar godkända i högre grad än nya

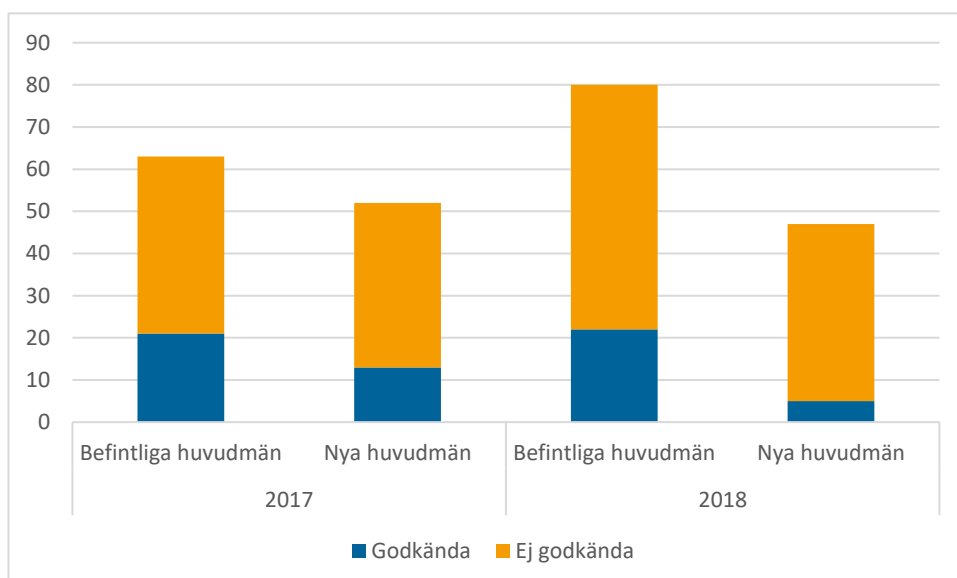
Det var fler befintliga än nya huvudmän som sökte tillstånd för att starta fristående skola och det var betydligt vanligare att befintliga huvudmän fick sina ansökningar godkända. Var tredje ansökan om att starta fristående gymnasieskola som kom från en befintlig huvudman blev godkänd. Samtidigt var det endast ungefär var tionde ansökan från en ny huvudman som godkändes, både vad gällde grundskolor såväl som gymnasieskolor.

Diagram 4. Antal godkända respektive ej godkända ansökningar om nyetablering av fristående skola, uppdelat på befintliga och nya huvudmän.

Även förra året var det vanligare att befintliga huvudmän fick sina ansökningar godkända, men skillnaderna var inte lika stora som i år. Antalet godkända ansökningar från befintliga huvudmän var nästan exakt lika många i år som förra året, 22 stycken, jämfört med 21 stycken förra året. I år fick dock bara 5 nya huvudmän tillstånd att starta fristående skola, jämfört med 13 stycken förra året.

Diagram 5. Antal godkända respektive ej godkända ansökningar om nyetablering av fristående skola, uppdelat på befintliga och nya huvudmän, 2017-2018.

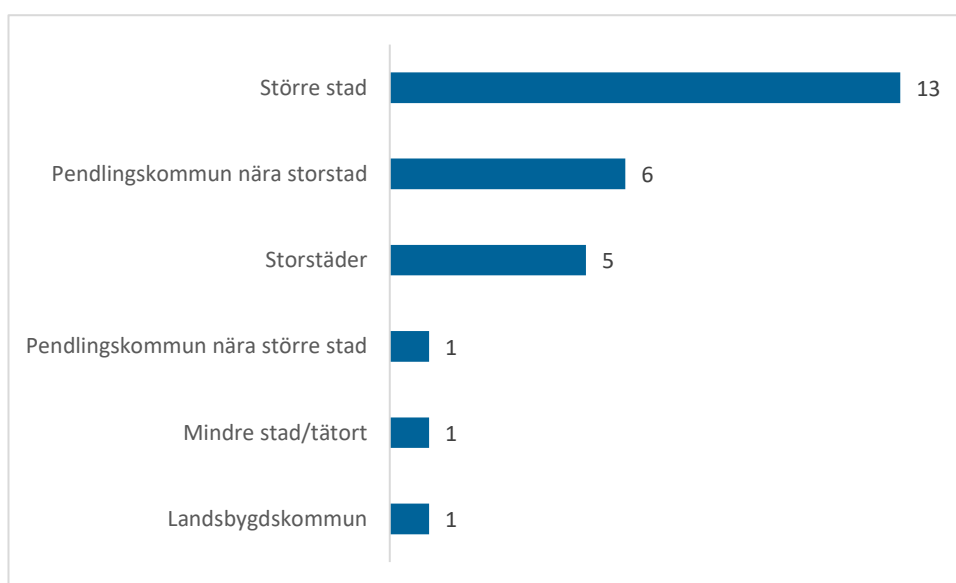
Totalt har 15 olika huvudmän fått tillstånd att starta fristående skola. Av dessa har elva fått tillstånd att starta en skolenhet medan fyra har fått tillstånd att starta två eller flera nya skolenheter. En huvudman har fått tillstånd att starta sju skolenheter vilket motsvarar 26 procent av det totala antalet godkända ansökningar. Ibland hör

flera huvudmän till samma koncern. Tre koncerner står bakom 16 av de 27 godkända ansökningarna om nyetablering.

Vanligast med godkända skolor i större städer

Av de 27 nyetableringar av fristående skolor som har godkänts så är 13 skolor planerade att vara belägna i en större stad.³ Elva skolor ska ligga i antingen en storstad eller pendlingskommun nära storstad. Endast två ansökningar som godkändes gäller skolor som ska ligga i en landsbygdskommun eller mindre stad/tätort.

Diagram 6. Antal godkända ansökningar om nyetablering av fristående skola, uppdelat på kommungrupp.

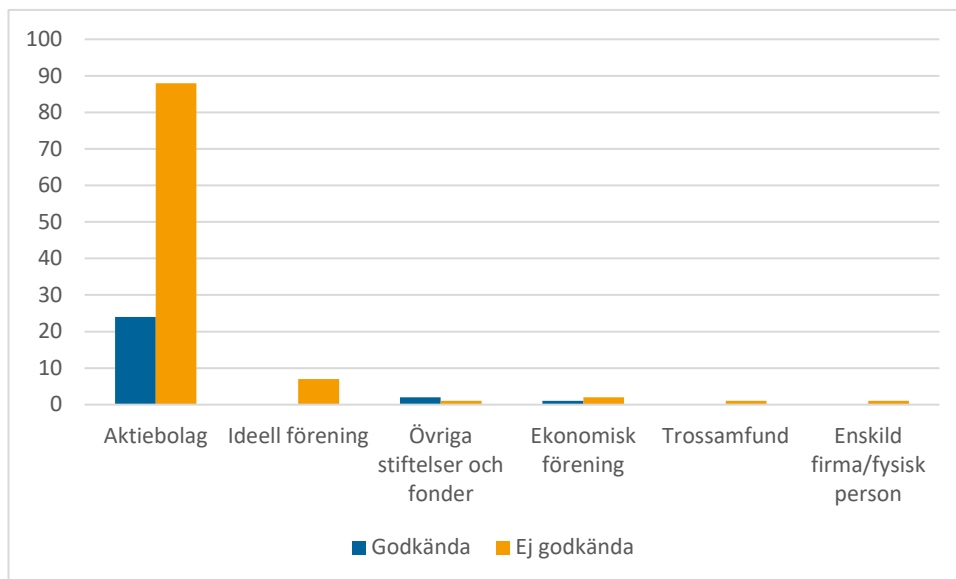
De 27 fristående skolor som har fått tillstånd att starta har angett sin hemvist i totalt 17 olika kommuner. Alla dessa kommuner har etablerade fristående skolor sedan tidigare. Flest skolor kommer att starta i Göteborgs kommun, Lunds kommun och Solna kommun, där tre fristående skolor har fått tillstånd i respektive kommun. Ingen av de godkända ansökningarna om nyetablering gäller en skola i Stockholms kommun.

Nästan alla godkända huvudmän är aktiebolag

Aktiebolag är den i särklass vanligaste associationsformen för de huvudmän som har ansökt om att starta fristående skola och detta avspeglar sig också i statistiken över godkända nyetableringar av fristående skola. Sammanlagt 24 av de 27 ansökningar som har godkänts har ett aktiebolag som huvudman. Ingen ansökan från de sju ideella föreningar som inkom godkändes i tillståndsprövningen.

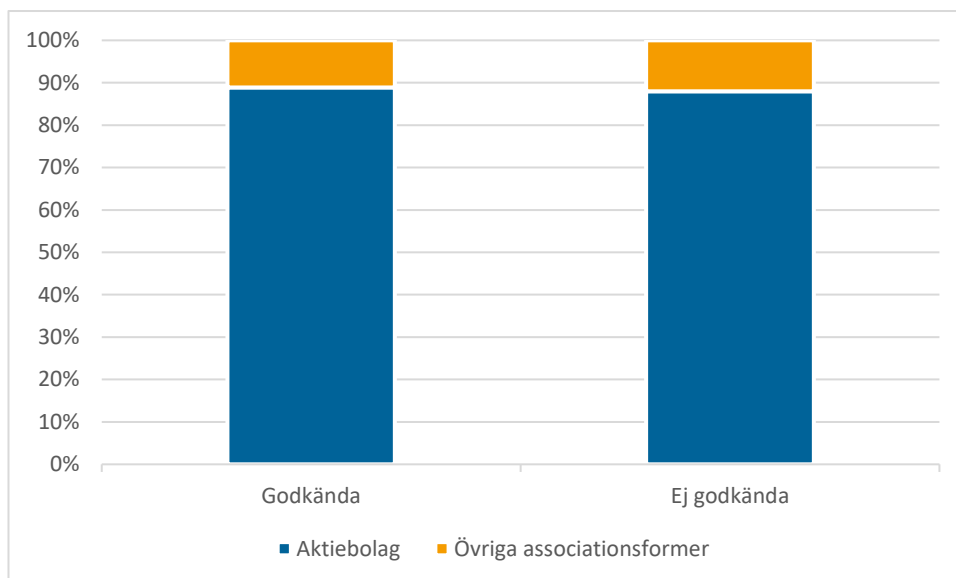
³ SKL:s kommungruppsindelning 2017.

Diagram 7. Antal godkända respektive ej godkända ansökningar om nyetablering av fristående skola, uppdelat på huvudmännens associationsform.

Aktiebolag är samtidigt varken över- eller underrepresenterade bland de huvudmän som har fått sin ansökan godkänd. Aktiebolagen står för 89 procent av de godkända ansökningarna och 88 procent av de icke godkända ansökningarna.

Diagram 8. Andel ansökningar från aktiebolag respektive övriga associationsformer om nyetablering av fristående skola, uppdelat på godkända och ej godkända ansökningar.

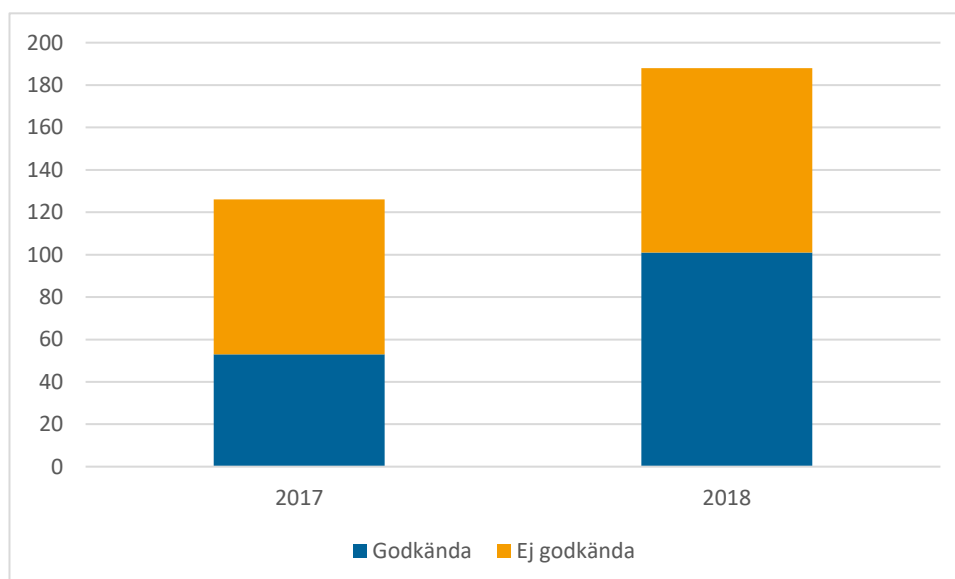

Godkända utökningar av fristående skolor

Antalet fristående skolor som får utökas har nästan fördubblats

Skolinspektionen har godkänt 101 av de 188 ansökningar som har inkommit om att utöka befintlig fristående skola. Detta är nästan dubbelt så många godkända ansökningar jämfört med förra året då 53 av 126 ansökningar godkändes. Andelen godkända ansökningar om att utöka befintlig skola ökade därmed från 42 procent förra året till 54 procent i år.

Diagram 9. Antal godkända respektive ej godkända ansökningar om utökning av fristående skola, 2017–2018.

Gymnasieskolor står för nästan alla godkända utökningar av fristående skolor

Av de 101 godkända ansökningar om att utöka befintlig fristående skola så gällde 91 stycken gymnasieskolor medan 1 gällde gymnasiesärskola. Detta är betydligt fler än förra året då sammanlagt 51 ansökningar om utökning av gymnasie- och gymnasiesärskola godkändes. När det gäller ansökningar om att utöka med nationella program och inriktningar vid gymnasieskola så är dock förhållandena motsatta, i år godkändes 22 stycken sådana utökningar jämfört med 41 stycken förra året.

Den kraftiga ökningen av det totala antalet godkända utökningar kan istället härledas till ansökningar gällande avvikelser inom de nationella programmen (särskilda varianter av nationella program, status som riksrekryterande utbildning eller nationellt godkänd idrottsutbildning). Dessa tillstånd måste förnyas vart fjärde år. I år godkändes 69 sådana ansökningar jämfört med endast 9 stycken förra året. Detta

beror både på att antalet ansökningar av denna typ ökade från 30 till 92 stycken samt att andelen godkända ansökningar steg från 30 till 75 procent.

Antalet godkända utökningar av fristående grundskolor ökade från låga nivåer

Nio stycken fristående grundskolor har fått tillstånd att utöka sin verksamhet med fler årskurser, förskoleklass eller fritidshem. Det motsvarar 60 procent av de 15 ansökningar som inkom till Skolinspektionen. Ingen ansökan om utökning av grundskola har godkänts. Förra året godkändes endast en ansökan om att utöka fristående grundskola och en ansökan om att utöka grundsärskola.

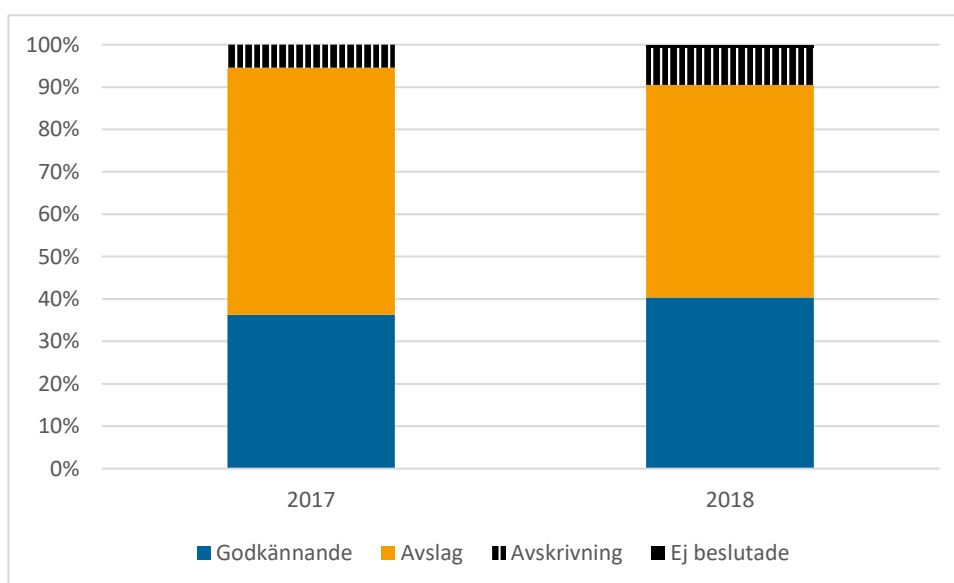
Avslagsbeslut för ansökningar om fristående skolor

Andelen avslag minskade jämfört med förra året

Den totala andelen ansökningar som har fått avslag i sin helhet minskade jämfört med förra året, från 58 procent till 50 procent. Trots att andelen godkända nyetableringar minskade för både grund- och gymnasieskolor så vägs detta upp av att andelen godkända utökningar var högre i år jämfört med förra året. Totalt har andelen godkända ansökningar därför ökat från 36 procent förra året till 40 procent i år. Detta beror mer specifikt på att ansökningar gällande avvikelser inom de nationella programmen både ökat kraftigt i antal och har godkänts i betydligt högre grad än förra året.

Även andelen avskrivningar har ökat från fem procent förra året till nio procent i år. I regel innebär en avskrivning att sökanden återkallar sin ansökan.

Diagram 10. Andel godkännanden, avslag och avskrivningar, 2017–2018.

Otillräckligt elevunderlag bakom flest avslag

Den vanligaste avslagsgrunden både för ansökningar om nyetablering och för utökning var elevprognos/ekonomi, vilket innebär att sökanden inte har visat att elevunderlaget är tillräckligt stort för att verksamheten ska kunna bedrivas långsiktigt enligt inlämnat budgetförslag. Detta var en av avslagsgrunderna i 87 av de 159 ansökningar som har fått avslag i sin helhet. Gällande nyetablering av gymnasie- och gymnasiesärskola förekom elevprognos/ekonomi som avslagsgrund i 38 av 49 avslagna ansökningar. Även förra året var elevprognos/ekonomi den vanligaste avslagsgrunden.

Precis som förra året så var ekonomi den näst vanligaste avslagsgrunden i år. Däremot så var den tredje vanligaste avslagsgrunden i år brister i tillsyn/anmälningsärenden. Denna avslagsgrund som innebär att Skolinspektionen har konstaterat brister vid tillsyn av en eller flera av den sökande huvudmannens befintliga verksamheter tillhörde inte de tio vanligaste avslagsgrunderna förra året.

Ett beslut kan ha flera olika avslagsgrunder. I år är det genomsnittliga antalet avslagsgrunder drygt två per avslagen ansökan. Förra året var antalet nästan tre.